

Hei Gryttenutvalget,

Jeg ønsker å komme med innspill til inntektsutvalget sitt arbeid for utarbeidelse av nytt tallgrunnlag for landbruksnæringa.

I 2020 har jeg vært lokallagsleder i Rennebu Bondelag og jeg har vært forpakter av et mjølkebruk på Nerskogen 800 moh. mellom Oppdal og Rennebu. Etter 2,5 års drift la vi ned fjøsdrifta og tømte fjøset for dyr desember 2020 pga. landbrukspolitiske årsaker; altfor dårlig lønn og for lite fritid. Rett og slett respektløst dårlige levevilkår for å produsere mat til den norske befolkningen.

Historien vår er at jeg traff odelsjenta fra gården i Oslo og vi bodde der i flere år med ordinære jobber og storbyliv frem til svigerfar på gården ble for syk av kols til å fortsette fjøsdrifta sammen med sin bror. Gården er godt og fornuftig drevet med god maskinpark og 350 mål dyrka mark som en firkant rundt gården med minimalt med kjøring. Jeg hadde lite erfaring med fjøs fra tidligere, men tok tilleggsutdanning som agronom etter å ha fullført bachelor of management på BI Oslo.

Jeg fikk stor interesse for fjøsdrift og produksjonen gikk veldig bra. Vi/jeg økte produksjonen ved å leie kvote fra 156 tonn til 230 tonn elitemelk i et gammelt og slitent båsfjøs fra 70-tallet. Vi har to leiligheter i Oslo og har ressurser til å satse og bygge fjøs, men vi opplevde vilkårene som fullstendig sjokkerende i forhold til et ordinært arbeidsliv som er basert på ca norsk snittlønn for meg og samboeren og ellers vilkår basert på den norske velferdsstaten.

Jeg jobbet ca 4000 timer pr år, som blir ca 12 timer arbeid hver eneste dag 365 dager i året. Jeg hadde noen få fridager og mer enn 16 timers arbeidsdager var ikke uvanlig. Vi hadde ingen kårfolk på gården som jobbet gratis så alt fjøsarbeidet falt på meg. Jeg tok ut 420.000 kr i årslønn for å opprettholde trygdeytelser på en noenlunde nivå, men det resulterte i at vi gikk tom for penger i november og måtte utsette regninger til tilskuddet ble utbetalt i februar. Dette svært krevende gårdslivet kombinerte vi med småbarnsliv, som resulterte i at min samboer i praksis var alenemor til våre to små barn da jeg i praksis bodde i fjøset. Det var fullstendig galskap og totalt respektløse vilkår, men dessverre ikke en unik historie fra norske bønder.

Jeg har vært en aktiv stemme i media det siste året, og jeg ber dere lese vårt viktige budskap i disse innleggene:

Den mest leste saken i 2021 i lokalavisa Opp for Oppdal og Rennebu:

<https://www.opp.no/meninger/i/O3d80A/det-oppleves-som-et-han-det-ble-aldri-nytt-fjos>

En av de mest leste sakene i Nationen i 2021:

<https://www.nationen.no/landbruk/stian-og-randi-flyttet-fra-oslo-og-satset-alt-pa-bondeyrket-det-holdt-pa-a-odelegge-familien/>

<https://www.rb.no/politisk-redaktor-lars-mj-hansen-vi-er-drittlei-av-a-lage-maten-din-pa-dugnad/o/5-43-1571215>

Min appell foran Stortinget etter å ha kjørt traktor 400 km fra Oppdal til Oslo:

[https://www.youtube.com/watch?app=desktop&fbclid=IwAR3sd7tg4k-UcgQKH9-ijNDzpZ9sbJ55jcOPLq\\_I02IX4u90V2RytodJ3Fs&v=4BZZZ5pYGIY&feature=youtu.be](https://www.youtube.com/watch?app=desktop&fbclid=IwAR3sd7tg4k-UcgQKH9-ijNDzpZ9sbJ55jcOPLq_I02IX4u90V2RytodJ3Fs&v=4BZZZ5pYGIY&feature=youtu.be)

Mvh

Stian Tufte

Vara Rennebu Bondelag

Tlf: 97158473

